

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om barndagvård

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om barndagvård ändras. Ställningen i dagvården för barn, som behöver särskilt stöd, skall förbättras genom att föreskriva, att kommunen skall i den utsträckning som motsvarar behovet inom barndagvården ha tillgång till tjäns-

ter av en specialbarntädgårdslärare.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2007 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2007.

MOTIVERING

1. Nuläge

De viktigaste bestämmelserna om barndagvård finns i lagen om barndagvård (36/1973) och i förordningen om barndagvård (239/1973). Enligt 1 § 1 mom. i lagen om barndagvård avses med barndagvård anordnande av vård av barn i form av daghemsvård, familjedagvård, lekverksamhet eller annan dagvårdsverksamhet. Om dessa får daghemsvård anordnas i en för detta ändamål reserverad lokal, nedan daghem (lagens 1 § 2 mom.) Familjedagvård får anordnas i ett privathem eller på någon hemliknande vårdplats, nedan familjedaghem (lagens 1 § 3 mom.). Enligt 3 § 2 mom. kan daghem eller en del därav inrättas såsom specialdaghem, om behov av speciell vård eller fostran för barn föreligger.

7 a § i lagen om barndagvård föreskriver i syfte att sammanjämka rehabiliteringen av barn som är i behov av speciell vård och fostran, att en rehabiliteringsplan skall utarbetas för barnet i samarbete med barnets föräldrar och vid behov med annan socialvård samt hälsovården och skolväsendet inom kommu-

nen. Enligt 2 § 4 mom. i förordningen skall ett utlåtande om barnet begäras av en läkare som är specialist på området eller av någon annan sakkunnig, när ett barn som är i behov av särskild vård eller fostran tas till daghemmet.

Enligt lägesrapport om barndagvården (social- och hälsovårdsministeriets rapport 2006:16), som beskriver situationen i september 2005, har i de kommuner som besvarat enkäten, som ligger till grund för rapporten, ett behov av särskilt stöd fastställts för sju procent av barnen i deras personliga plan. Därtill var cirka fyra procent av barnen som var i barndagvård, enligt den bedömning de nämnda kommunerna gjort, i behov av särskilt stöd men utan att en rehabiliteringsplan enligt 7 a § lagen om barndagvård gjorts separat eller som en del av barnets plan för småbarnsfostran.

Av lägesrapporten om barndagvården framgår, att alla kommuner antingen inte överhuvudtaget eller åtminstone inte i den omfattning som behovet i kommunen skulle ha förutsatt, har tillgång till tjänster av specialbarntädgårdslärare med i lag fastställd yr-

kesbehörighet. Tillgången till tjänster av specialbarntädgårdslärare var ett problem i den största delen av de kommuner som besvarade enkäten. Endast i 22 % av kommunerna fanns det tillräcklig tillgång till dessa tjänster. Kommunerna har för tillfället inte någon i lag bestämd skyldighet att grunda tjänster för specialbarntädgårdslärare eller till att på något annat sätt skaffa sådana tjänster.

2. Föreslagna ändringar

Syftet med propositionen är att förbättra ställningen för de barn som är i behov av särskilt stöd genom att förstärka tjänster som ges av specialbarntädgårdslärare. Det föreslås att i lagen om barndagvård tillfogas en ny 4 a §, enligt vilken varje kommun skall ha tillgång till tjänster som ges av specialbarntädgårdslärare i den utsträckning som motsvarar behovet inom barndagvården i kommunen. Specialbarntädgårdsläraren skall ha den behörighet som avses i 9 § i lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (272/2005). Bestämmelsen förutsätter inte att kommunen har en egen specialbarntädgårdslärare. Om kommunen inte har en sådan person i sin tjänst kan samarbete avtalas med andra kommuner enligt 76 § i kommunallagen för att trygga att det i kommunen finns tillgång till tillräckliga tjänster som ges av specialbarntädgårdslärare.

Den behörighet som specialbarntädgårdsläraren skall ha regleras i lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården. Denna lag och en förordning med samma namn (608/2005) trädde i kraft den 1 augusti 2005. I 7 § i lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården bestäms om behörighetsvillkoren för barntädgårdslärare och i 9 § för specialarbetare inom socialvården. Enligt 9 § 1 mom. är behörighetsvillkor för uppgifterna som specialarbetare inom socialvården den grundutbildning som förutsätts för uppgiften och dessutom lämplig specialiseringsutbildning eller påbyggnadsexamen. Paragrafens 2 mom. ger fullmakt att utfärda närmare bestämmelser om den specialiseringsutbildning eller påbyggnadsexamen som krävs av specialarbetare kan utfärdas genom

förordning av statsrådet. Specialbarntädgårdslärarnas specialiseringsutbildning regleras i 2 § i statsrådets förordning om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården.

Bestämmelser om de uppgifter som hör till specialbarntädgårdslärare skall inte heller i fortsättningen finnas i lagen om barndagvård eller lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården. I sista hand faller det på kommunens egen prövning för vilka uppgifter och i vilka situationer en person med behörighet som specialbarntädgårdslärare anlitas.

Den speciella expertis i frågor om småbarns- och specialfostran som personer, som är utbildade till specialbarntädgårdslärare, har kan tillgodogöras i kommunen för att tidigt upptäcka ett barns behov av individuellt stöd. Likaså kan denna expertis utnyttjas till bedömningar av huruvida separata undersökningar behövs samt till att ordna stödåtgärderna i samarbete med föräldrarna och eventuella andra experter som arbetar med barnet och familjer. Specialbarntädgårdsläraren sköter också om att stödåtgärderna sammanjämkas och förverkligas i vardagssituationer. Specialbarntädgårdslärarens kompetens kan tillgodogöras också i utvecklandet av servicen i småbarnsfostringsfrågor och verksamhet som stöder barnens utveckling, samt i skolnings- och konsulteringsuppgifter som fördjupar den övriga dagvårdspersonalens kunskap om barnutveckling.

3. Propositionens konsekvenser

3.1. Ekonomiska konsekvenser

Avsikten med propositionen är att förbättra tillgången på specialbarntädgårdslärare i kommunerna genom att föreslå en bestämmelse om att varje kommun skall ha tillgång till tjänster som ges av specialbarntädgårdslärare med i lag fastställd behörighet, i den utsträckning som motsvarar behovet inom barndagvården.

När tilläggsbehovet i fråga om specialbarntädgårdslärare har bedömts har utgångspunkten varit, att tilläggsbehovet av specialbarntädgårdslärare är knappt 100. Kostnads effekterna beror på de lönekostnader som

tilläggsbehovet av specialbarnträdgårdslärare ger upphov till.

På årsbasis är lönekostnaderna uppskattningsvis 2,9 miljoner euro. Av detta skäl har en ökning av statsandel om 982 000 euro beaktats vid dimensioneringen av anslaget under moment 33.32.30 (statsandel till kommunerna för driftskostnaderna för social- och hälsovården) i propositionen till statsbudgeten för 2007.

3.2. Konsekvenser för myndigheterna

När ändringarna genomförts förbättras möjligheten att konsultera en specialbarnträdgårdslärare eller att använda specialbarnträdgårdslärarens sakkunskap på något annat sätt. Ett mål är också att främja och effektivisera ett tidigt ingripande i situationen för barn i behov av särskilt stöd när man ordnar dagvård för dessa barn.

3.3. Samhälleliga konsekvenser

När ändringarna genomförs ökar propositionen jämlikheten mellan barn vid förverkligandet av dagvården, genom att förbättra möjligheterna att på lika villkor få särskilt stöd i dagvård för familjer och deras barn i dagvård, som bor i olika kommuner eller på olika håll i landet.

Propositionen ökar tillgången till tjänster av specialbarnträdgårdslärare i kommunerna. Samtidigt ökar propositionen behovet av personer med denna behörighet.

4. Beredningen av propositionen

4.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Arbetsgruppen för förskolepedagogik, som tillsatts av social- och hälsovårdsministeriet, överlämnade sin promemoria den 8 april 1999 (social- och hälsovårdsministeriets promemorior 1999:4). Arbetsgruppens ståndpunkt i fråga om barn som behöver särskild vård och uppfostran var, att en kommun skall ha tillgång till tjänsterna av en specialbarnträdgårdslärare per 500 barn i dagvården.

Enligt statsminister Matti Vanhanens regeringsprogram skall lagen om barndagvård re-

videras bl.a. genom att fastställa det högsta antalet barn som får ingå i en dagvårdsgrupp. I regeringsprogrammet konstateras också att kvaliteten på den service som erbjuds barnen och familjer tryggas och likaså förbättras servicen genom att sörja för att det finns tillräcklig och permanent personal samt trygga förhållanden och genom att vidare öka personalen inom den service som är riktad till barn och ungdomar.

Social- och hälsovårdsministeriet genomförde tillsammans med Åbo universitet och länsstyrelsen i Västra Finlands län ett projekt för utveckling av specialdagvården under åren 1999—2001. Projektet gick under namnet ERIKA. Syftet med projektet var att utveckla servicesystemet för specialdagvården samt att få den förskolepedagogiska verksamheten inom dagvården och förskoleundervisningen att bättre än hittills motsvara de pedagogiska och rehabiliteringsmässiga behoven hos barn som behöver särskild vård och fostran. Styrningsgruppen för projektet gav sin promemoria den 15 april 2002 (social- och hälsovårdsministeriets promemorior 2003:27, på finska). Vid sidan av andra utvecklingsförslag gav styrningsgruppen talrika förslag till hur lagstiftningen om barndagvården kunde utvecklas för att förbättra ställningen för de barn som behöver särskild vård och fostran. Också detta projekt föreslog, att kommunen skall ha tillgång till sakkunskap av en specialbarnträdgårdslärare.

Social- och hälsovårdsministeriet, Stakes, undervisningsministeriet, utbildningsstyrelsen och Finlands Kommunförbund har utrett det riksomfattande läget inom barndagvården och förskoleundervisning den 30 september 2005. Materialet samlades in genom en enkät som riktades till kommunerna. Materialet finns analyserat i lägesrapporten om barndagvården som social- och hälsovårdsministeriet publicerat.

En enkät skickades till tjänsteinnehavare som ansvarar för dagvård och förskoleundervisning i alla 416 kommuner på det finska fastlandet. På enkäten svarade 378 kommuner, vars antal barn representerar 96 procent av alla barn i dagvårdsåldern. I de kommuner som besvarade enkäten var sammanlagt 179 585 barn i dagvård som organiseras av kommunen varav 71 procent var i daghem,

21 procent i familjedagvård och 8 procent i gruppfamiljedagvård. Cirka 46 procent av barn under skolåldern var i den kommunala dagvården.

Cirka 7 procent av alla barn inom dagvård som organiseras av kommunen var barn för vilka ett behov av särskilt stöd definieras i deras individuella plan för småbarnsfostran eller rehabiliteringsplan, som också omtalar hur stödet skall organiseras. Det finns stora skillnader mellan kommunerna i organisationen av stödåtgärder. Några kommuner har inte alls kunnit organisera stödåtgärder. Endast ungefär var fjärde kommun hade tillräcklig tillgång till specialbarntädgårdslärares tjänster. Kommunerna uppskattade att det behövs 160 mer specialbarntädgårdslärare.

4.2. Remissyttranden och hur de har beaktats

Lagförslaget har beretts vid social- och häl-

sovårdsministeriet. I beredningen har beaktats den beredningsmaterial som har nämnts i punkt 4.1.

Samrådsförfarande enligt 8 § i kommunallagen har hållits.

5. Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2007 och avses bli behandlad i samband med den.

6. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2007.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av lagen om barndagvård

I enlighet med Riksdagens beslut
föreslås till lagen en ny 4 a §, som följer:

4 a § Kommunen skall i den utsträckning som motsvarar behovet inom barndagvården ha tillgång till tjänster av en specialbarträdgårdslärare med sådan behörighet som avses i 9 § lagen om behörighetsvillkoren för yr-	kesutbildad personal inom socialvården (272/2005). Denna lag träder i kraft den 20 . Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.
--	--

Helsingfors den 29 september 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Omsorgsminister *Liisa Hyssälä*

Lag

om ändring av lagen om barndagvård

I enlighet med Riksdagens beslut
fögas till lagen en ny 4 a §, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §

Kommunen skall i den utsträckning som motsvarar behovet inom barndagvården ha tillgång till tjänster av en specialbarträdgårdslärare med sådan behörighet som avses i 9 § lagen om behörighetsvillkoren för yrkesutbildad personal inom socialvården (272/2005).

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.*
